

Маҳалладош

* Ҳокимлик

мажмуаси-тизимларида

24 МИНГ ХАЛТАЧАДА ШИРИНЛИКЛАР

Пойтахтдаги маҳаллий ҳокимият органлари Президентимиз Фармонлари ва Республика ҳукуматининг қарорларини амалга ошириш ҳамда ўзлари раҳбарлик қилаётган ҳудудлардаги аҳолининг яшаш шароити учун тўла жавобгар эканликларини дилдан ҳис этиб, пурҳикмат удулларимизни имкони борича қайтадан тиклаш, меҳроқибатни кучайтиришни ўз олдларига асосий вазифа этиб қўйдилар. Шу туфайли ҳар бир районда «Меҳр-шафқат ва саломатлик» уюшмаларининг алоҳида жамғармалари ташкил этилди. Давлат банкининг районлардаги бўлимларида бу жамғармаларнинг махсус ҳисоб рақамлари очилди. Ўзига тўқ бўлган фуқаролар, ишбилармонлар, қўшма ва кичик корхоналар, ширкатлар жамоаси уюшма жамғармаларига пул ўткази бошладилар.

Одамийлик, меҳр-шафқат мезонининг бу жиҳати айниқса Чилонзор район ҳокимлиги мажмуасида ибратли йўлга қўйилди. Район ҳокимлик мажмуаси бундай хайрли ишни корхона-ташкilotлар жамоалари фаолиятини мувофиқлаштириш бўлимига юкледи. Ақром Солиҳов бошчилигидаги мазкур бўлим ходимлари ҳар бир сажий, тадбиркор, ишбилармон кишилар ва меҳнат жамоаларидан жамғармага тушган маблағни тийин-тийинига ҳисоб-китоб қилиб бордилар. Мавзе ва маҳалла комитетлари фаоллари эса ўз ҳудудларида истиқомат қилаётган ногиронлар, боқувчисини йўқотган ёлғиз кишилар, кам даромадли ва кўп болали оилаларни аниқладилар.

Қадриятимиз, қадимий урф-одат ва анъаналаримизни қайта шакллантирган, иймону-этиқодимизни қайтариб берган мустақиллигимизнинг дастлабки Наврўзи арафасида «Елена» кичик корхонаси катта ҳиммат кўрсатди, — деди Ақром Солиҳов. — Улар умумий қиймати 33 минг сўмлик 1730 метр «Ситус» газламаси келтириб бердилар. «Жасур» Ўзбекистон-Америка қўшма корхонаси жамоаси эса, ногиронларга 50 та мослаштирилган асо тақдим этди. «Ижод» кичик корхонаси ўзи ишлаб чиқараётган сопол лагандан 75 дона ҳадя қилди. Умуман, районимиз бўйича «Меҳр-шафқат» уюшмаси жамғармасидан 160 минг сўмлик болалар кийимлари, уй-рўзгор учун биринчи галда зарур бўлган турли буюмлар харид қилиниб, 24 та маҳалла ва мавзёларга тарқатилди.

20-мавзеда яшовчи, уч фарзандни болалар уйидан асраб олган ва бу билан болалари 5 нафарга етган Саодат Жумаева совғаларни қабул қилиб олар экан шундай деди:

— Саҳий ва оқибатли кишиларга минг раҳмат. Уларнинг меҳрибонлиги туфайли фарзандларимга кийим-бошлар берилди. Гап совғада эмас, балки эътиборда, одамгарчиликда.

Туркиялик қардошларимиздан келган рамазон тортигидан ташқари, район ҳокимлиги ўз маҳаллий бюджети ҳисобидан ҳар бир маҳаллага минг сўмлик ун, ёғ, гуруч, гўшт ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб берди, — деди район ҳокимининг биринчи ўринбосари Анвар Алиев. — Болалар ҳам янги йилимиз — Наврўзда совғасиз қолмадилар. 5 сўмлик ширинликлар солинган халтачалар улашиб, 24 минг кичикинтойнинг кўнглини кўтардик.

Халил ҒАҒУРОВ.

86 баҳорни қаршилаган Пайзи ва Ортикова Акмал Икромов районидagi 5-қурувчи тор кўчада истиқомат қиладилар. Табаррук онахон 18 феврал ва 21 мартнинг меҳ-

рибон бўвискдир.
СУРАТДА: Пайзи ая келини Зиёда ва эвараси Зилола билан.
Сайдали Султонов сурати.

Юнусобод даҳасидаги «Ўзбекистон Республикасининг мустақиллиги» маҳалласида бу йилги Наврўз марказий чойхона ва унинг ёнидаги ёпиқ шийпонда (15-мавзеда жами 6 та чойхона мавжуд) ўтказилди. Айёмга ташриф буюрган санъаткорлар дилрабо кўшиқ ва рақслар билан йиғилганларни хушнуд эттишди. Тантанада иштирок этолмаган нуруний кексалар, ногиронлар ва беморларга Наврўз таомлари улашилди.

Собир НИШОНБОВ.

Ташкил топганига эндигина тўрт ой бўлган Собир Раҳимов районидagi Наби Жабборов номидаги маҳаллада кўтулғ айём бу йил биринчи марта нишонланди. Оқшом тушганда ифторлик учун ёзилган дастурхон атрофига кексалар ва маҳалла аҳли тақлиф этил-

ДИЛЛАРГА ҚУВОНЧ УЛАШИБ НАВРЎЗ КЕЗАР, БАҲОР КЕЗАР!

ди. 101 ёшни қаршилаган табаррук онахон Ховохон Ҳакимбоева дошқозонда пиширилган сумалакдан татиб кўргач, бу баҳор неъматиди дастурхонга тортилди.

Абдулла ТОЛИПОВ.

«Кўйлик» даҳаси, 6-мавзедаги 11-кўп қаватли уйда яшовчи турли миллат вакиллари байрам шодийнасини ажиб кайфиятда кутиб олишди. Бир неча кун олдин ўтказилган ҳашар пайтида йиғилган қозон қайнатилган учун ўчоқлар ҳозирлаб, гўла, ўтинларни тахт қилиб қўйилган эди. Байрам кун эса тўйхона хотин-қизлар, аяжонлар билан гажум бўлиб кетди. Сумалак учун дошқозонга ўт ёқилди. Тандинларда олов гурилляйди. Новвойлар янги узиб олаётган конларнинг хушбўй ҳиди димофингизга урилади. Уй комитетининг

раиси Наримон ака Усмонов йиғилганларни тантана билан қутлар экан, бу тадбирни уюштиришда фаол иштирок этган фаоллар, айниқса ўзининг маслаҳатлари билан барчага йўл-йўриқ кўрсатаётган Мақсуд ака Мерганов ҳақида илиқ сўзларни айтди.

Нигора АБДУЛЛАЕВА.

«Чилонзор» маҳалласида байрам шоду хуррамлик билан ўтди. Оқшом тушганда карнай-сурнай наволари аҳолини айёмга чорлади. «Новза» мачитининг имом-хатиби Омонуллохон қори йиғилган фуқароларга Қуръони каримдан бир оят тиловат қилиб, барчани меҳроқибатли бўлишга ҳамда аҳил-иноқ яшашга даъват этди. Шундан сўнг тантана бошланиб кетди. Шу кунни кам даромадли ва муҳтож оилаларга моддий ёрдам кўрсатилди. Илёс ЗАРИПОВ.

«ТАБАНИ» ҲАМКОРЛИК ҚИЛМОҚДА

Покистондан келган 120 нафар меҳмоннинг Мирза Ғолиб номидаги маҳаллага ташриф буюриши шу масканда яшаётганлар учун унутилмас воқеа бўлди. Ифторликка ёзилган дастурхонга миллий таомлар ва сумалак тортилди. Бир пиёла чой устида бошланган суҳбат узоқ вақт давом этди. Покистонлик биродарларимиз орасида «Табани» савдо фирмасининг бош бошқарувчиси Хўжа Муҳаммад Сидиқ, Ёқуб Табани жанобларининг ўғиллари Ёқуб ва Абдулрауф Табанилар, иқтидорли ёзувчи ҳамда тижоратчи Муҳаммад Аббос Хонлар ҳам бор эди. Улар мезбонларга ўз режалари ҳақида гапириб, соатли ручка, бежирим тақвим каби совғалар топширишди. Маҳаллада қуриляётган мачит ва аҳолини ижтимоий ҳимоялаш учун хайр-эхсон ҳам улашдилар. Ўз навбатида меҳмонларнинг ҳар бирига исми-шарифи ёзилган пичоқлар берилди. Покистонликлар жўнаб кетишар экан, яқин келажакда яна албатта ташриф буюришларини айтиб, самимий хайрлашдилар.

— «Табани» савдо фирмаси билан ҳамкорлик қилаётганимизга кўп вақт бўлгани йўқ, — деди Мирза Ғолиб номидаги маҳалла комитети раисининг ўринбосари Фатхулла Нурхўжаев. — Маҳалладошларимиз жамоа аъзолари билан худди туғилганлардек қадрдон бўлиб қолдилар. Бундан бир йил олдин Покистонга меҳмонларимиз боришганда улар Тошкентда Мирза Ғолиб номига кўча қўйилганини-йўқми, деб суриштириб қолишди. Шундан кейин, орадан кўп ўтмай маҳалламизга «Табани» фирмасидан вакиллар келиб, борди-келдини йўлга қўйишни тақлиф этишди. Бажонидил рози бўлди. Шундан бери ҳамкорлик қиламиз.

Мирза Ғолиб асли Самарқандда туғилиб, Покистон ва Ҳиндистонда ижод этган шоирдир. Уни худди Навоийдек эъзозлашади, ижод намуналари дарсликларга киритилган. Истедодли шоир туфайли покистонликлар ва ўзбек халқи оғанилардек бўлиб қолишди. Жамоа аҳли келишиб, маҳалла номини ҳам Мирза Ғолиб деб атай бошладилар. Келажакда маҳаллага кираверишга шоирнинг ҳайкалини ўрнатиш, Ҳиндистондаги Мирза Ғолиб маҳалласи билан биродарлашиш нияти бор. Шунингдек, 3-боши берк кўча «Табани» деб юритилади. Ўз навбатида Покистондаги савдо фирмалари маҳалла ҳудудида меҳмонхона ва шарқ усулида маиший хизмат кўрсатиш шохобчаси бунёд этишни режалаштирди. Нодира АБДИРИМОВА.

* Ҳисобот ва сайловлар Ишларни оқсоқол бошқаради

Бобоохун Салимов маҳалласи пойтахтимиздаги кўп қаватли уйларида биринчилардан бўлиб ташкил этилган 1-ёдимизда. Турли миллат вакиллари уюшган мазкур жамоада кейинги пайтда таллағина хайрли ишлар қилинди.

Яқинда маҳаллада ўтказилган ҳисобот-сайлов йиғилишида комитет раиси Абдурашид Собитов ана шулар ҳақида гапирар экан, шу билан бирга кўзланган баъзи мақсадларга эришилмаганини ҳам алоҳида таъкидлаб ўтди.

— Комитетга жой сўраб, бир неча марта район раҳбарларига мурожаат этдик. — деди у. — Аммо бизнинг дард-хасратларимиз қоғозда қолиб кетди. Келган комиссиялар эса турар жой бошқармаси раҳбарлари билан келишиб, ёрдам бериш чораларини кўрмади. Ҳанузгача иш юритиш учун хонанинг

йўқлиги кўп қийинчиликларга сабабчи бўлмоқда.

— Ишбошининг куюнганича бор, — деди сўзга чиққан Ҳамза район уй-жойлардан фойдаланиш трестининг бошлиғи Тоир Турсунов. — Маҳалла аҳли ва турар жой бошқармаси ходимлари ҳамкорликда иш юритсалар фойдадан ҳоли бўлмайди.

Ҳисобот маърузаси юзасидан шунингдек, 2-уй комитети раиси ўринбосари Соли Бобононов, 6-уй фаоли Сафо Матжонов, 282-мактаб директори Владимир Ткаченко ва бошқалар қатнашиб, комитетнинг фаолиятига ҳолисона баҳо бердилар.

Шуниси диққатга сазоворки, маҳалла комитетини эндиликда оқсоқол бажарадиган бўлди. Бундай лавозимга илгари комитет раисининг ўринбосари бўлиб ишлаб келган Василий Шкорич сайланди. Самад ШОДМОНОВ.

БЎЗСУВНИ АСРАБ ҚОЛАЙЛИК

Пойтахтнинг «Бодомзор» маҳалласида юқоридаги мавзуда Киров район раҳбарлари билан учрашув бўлиб ўтди. Учрашувга район ҳокимлиги раҳбарларидан Адҳам Қосимов таширф буюрди.

Маҳалланинг шундоқ ёнидан оқиб ўтаётган Бўзсувнинг тобора ифлосланиб бораётгани кўпчиликни безовта қилаётгани маълум бўлди.

— Маҳалламизда 437 хонадон истиқомат қилади, — деди биз билан суҳбатда «Бодомзор» маҳалла комитети раиси Шухрат ака Жалолов. — Бўзсувдан бутун шаҳар баҳра олади. Афсуски, унинг бўйида сил касалхонаси, санаторий, уйлар жойлашган. Улардан чиққан барча чиқиндилар сувга ағдарилади. ТошГРЭС оқиндилари ҳам Бўзсувга тўкилади. Ёнимиздаги Ғиёс Умаров номи маҳалла аҳли ҳам бизни тушунишни исташмапти.

Маҳалланинг пойтахтда ўз ўрни бор. Бу ерда қатор тадбирлар ўтказилади. Табиати муҳофаза қилиш давлат қўмитаси санэпидстанция вакиллари билан ҳам кўп марта учра-

шишган. Лекин амалий ёрдам кўрсатилмапти. Йиғилишда ана шулар ҳақида фикр алмашилиб, тегишли қарор қабул қилинди.

Алимурод МАМАДАМИНОВ.

МУНОСИБ ДЕБ ТОПИШДИ

Муҳиддинхўжа ака илгари «Хонобод» маҳалласи ўрнига жойлашган қишлоқда 12 ёшдан бошлаб деҳқончилик қилган. Суяги меҳнатда қотган бу

ана шулар ҳақида фикр билдирилди. Жамоа аҳли номидан сўз олган Ш. Махмудов, Т. Шукров, Н. Эрматов, А. Кенчинов ва бошқалар маҳалла ҳудудида фойдаланишга топширилган янги замонавий 305-мактабни марҳум Муҳиддинхўжа Асқархўжаев номи билан аташни таклиф этдилар. Бу таклиф мажлис иштирокчилари томонидан бир овоздан маъқулланди.

Абдулла ҚОРИЕВ.

гиланлар ўзаро фикр алмашганларидан кейин 21 кишидан иборат маҳалла комитети аъзоларини ва унинг раиси этиб, Ҳикмат Иброҳимовни сайладилар.

15 минг аҳолини бирлаштирган янги маҳаллага шу жойнинг тарихий атамаси — «Хирмонтепа» номи берилди.

Холиқ ҒИЁСОВ.

ДАСТУР АСОСИДА

Акмал Икромов районидаги

Бу вазифа 1992 йил, охирларида тугалланиши керак эди. Аммо райондаги «Аро» қурилиш ширкатининг унумли меҳнати туфайли иш тез фурсатда якунланди.

Гули АБДУЛЛАЕВА.

ҲАЁТ БЕШИГИ

Янгиобод деҳасидаги «Наврўз» чойхонасида шундай деб номланган тадбир ўтказилди. Унда 200 нафарга яқин аёллар ва ўқувчи қизлар қатнашишди. Миллий урф-одатларимизга бағишланган тадбир келин салом билан бошланди. Шунингдек оилада фарзанд туғилганда суюнчи бериш, чақалоқни бешикка белаш, аллайтиш намоёиш этилди, миллий рақс ва қўшиқлар ижро этилди.

Бахсда иштирок этган шoirалар Нилуфар Хонхўжаева ва Фаридат Усмоновалар саволларга жавоб беришди. Район хотин-қизлар кенгашига ҳомийлик қилаётган «Турон» кичик корхонаси мазкур тадбир учун 6 минг сўм маблағ ажратди. «Замондош» маданият уйининг жамоаси йиғилганларни куй-қўшиқлар билан хушнуд этдилар.

Муҳиддин БОЗОРОВ.

* Масканларда нима ган?

«ХИРМОНТЕПА» ЖАМОАСИ

19-мавзуга қарашли 60 та кўп қаватли уйда истиқомат қилувчиларнинг вакиллари 101-ўрта мактабга йиғилдилар.

Чилонзор район маҳаллалар ишлари мувофиқлаштириш кенгаши йўриқчиси Абдусаттор Абдухалилов маҳалланинг мавзедан афзаллиги, давлат банкида мустақил ҳисоб счётига эга бўлиши, маҳалла қошида кичик корхоналар очишга имконият яратилиши ва бошқа қўлайликларига тўхтади. Йи-

«Октябрь» самараси маҳалласи фаоллари хайрли ишга қўл уришди.

— Бизда энг асосий муаммолардан бири оқова сувлари йўлини (канализация) жорий этиш эди. Бу мавжуд 600 хонадонда яшаётганларнинг юрагидаги эски дард десам янглишмайман, — деди маҳалла комитетининг раиси Воҳид Усмонов. — Бугунги кунга келиб айнан мана шу масала ҳал бўлди. 8,5 километр масофадаги оқова суви йўли муддатидан илгари қуриб битказилди.

* Оила иқтисодиёти

ҲАРАКАТДА БАРАКА БОР

Иқтисодий танглик ва қийинчиликлар юзага келган ҳозирги вазиятда оила иқтисодиётини яхшилаш учун даромад топиш йўллари ахтариб топиш талаб қилинмоқда. Пойтахтимизда истиқомат қилаётган кўплаб тадбиркор кишилар бундай вазифани оқиллик билан ҳал қилмоқдалар.

Киров районидаги «Отчопар—1» маҳалласида жойлашган Эргаш ака Усмоновлар хонадонидамиз. Бу ерга таширф буюрган киши шаҳар ҳовлиси эканлигига ишонмай қолади. Чунки қўрада қўй, эчкилар кўзга ташланади. 2,4 сотих майдонда икки оила яшаб, бунинг устига мол боқиш ҳамманинг ҳам қўлидан келавермайди.

— Ўзим кексалик гаштини сураяпман, — деди Эргаш ака биз билан суҳбатда. — Қандайдир юмуш билан шуғулланмасам зеркиб қолишим тайин. 2 та эчкимиз бор. Биттаси яқинда эгизак туғди. Болаларидан ортириб кунига 1—1,5 литр сут беради. Сут-қатиқ доим аримайди. 20 дан ортиқ қўй боқаяпмиз. Ёш ўзимиздан чиқади.

— Ҳозиргина қўшнилardan бири тухум сўраб чиқди. Товуқлар ҳам борми дейман. Қаерда улар?

— Томда. Жой етишмаганидан томнинг ичига алоҳида катаклар жиҳозладим. 25 та товудан олинаётган тухум оиламизга бемалол етиб, қўшнилари ҳам таъминлаб турибмиз.

Эргаш аканинг айтишича, ем-хашак масаласи қийнапти. Арзончилик пайтида жамғариб олганлари тугай деб қолди. Энди қиммат нархда сотиб олишга тўғри келаяпти. Шу сабабли озроқ ер олиб, деҳқончилик қилмоқчи бўлди. Ўзбекистон Республикасининг ер ҳақидаги қонуни, 2-моддасига мувофиқ дала юмушлари билан шуғулланувчи ҳар бир фуқаро 5 йил муддатга ижара олиши мумкин. Эргаш ака Қибрай районидаги «Коммунист» жамоа хўжалиги ва қишлоқ кенгашига учрашиб кўрди. Афсуски, унга ёрдам қўлини чўзадиган азамат топилмапти.

Хонадондаги яна бир ҳолатга эътибор бердик. Ўрик дарахтининг шохлари томнинг тепасига эгилиб турибди. Унинг тагига шотут, шотут остига эса смородина экилган. Кўнгиллимиздан ўтган гапларни сездим шекилли, Эргаш ака мийиғида кулиб, шундай деди:

— Майдон камлигидан шундай қилдим. Ўрик шохларини букиб, атайлаб томга чиқариб юборганман. Кўриб турибсиз, 2 туп ёнғоқ, 3 туп узум ҳам бор. Ҳар йили 30-40 килограмм ёнғоқ, талайгина узумни қишга ғамлаб оламиз. Ўрик шарбати ва смородина мураббоси хонадонимизда доим топилади.

Чехрасида мамнулик акс этиб турган бу меҳнат кексасининг сўзларини тинглар эканмиз, киши хоҳласа албатта имконият топишга яна бир бор ишонч ҳосил қилдик. Ота-боболаримиз «ҳаракатда—баракат», деб бежиз айтишмаган экан-да!»

Шавкат САЪДИЕВ.

* Ҳуқуқшунос бурчаги

МАРҲАМАТ, СЎРАЙВЕРИНГ

С. ҚОБУЛОВА: Мен қаҳрамон она ҳисобланаман. Ёшим яқинда 60 га тўлди. Бироқ ҳеч қаерда ишламаганман. Ишламайдиганларга 35 сўмдан пенсия тайинланади дейишди. Шу тўғриси?

ЖАВОБ: Йўқ нотўғри. Ишламайдиган оналарга пенсияларини тайинлаш ва тўлаш ҳақидаги 1991 йилнинг 1 январидан кучга кирган қонунга биноан ишламайдиган «Қаҳрамон она» унвонига сазовор бўлган оналарга 70 сўмдан пенсия тўланади. Ишламайдиган, бундай унвонга эга бўлмаган оналарга ойига 35 сўмдан пенсия тайинланади. (Компенсация тўловлари бунга кирмайди).

Абдужалил ҲАСАНОВ.

Онахонларнинг тўй қилаётган хонадонга бориб кўрпа қанишга ёрдамлашлари ажойиб удумларимиздан бири ҳисобланади. Хонадон соҳиби ва қўн-қўшнилари ўртасидаги меҳр-муҳаббат,

бир-бирини суяш каби ҳислатлар ана шундай ажойиб удумларимиз туфайли юзага келаяпти.

Суратни Миртемир Қодиров олган.

ЯРИМ АСРДАН СЎНГГИ ДАРАК

Умид ака «Совет мактаби» ойнмасининг 1991 йил 12-сонини қўлига олдию, отасининг қамоқда олинган суратини кўриб, уни кўзларига суртиб йиғлади.

«Сизга қараб турган, руҳий оламида ҳаётдан норозилик аломатлари очик кўриниб, бутун қалби инграётган бу инсон 20 ва 30-йиллар ўзбек миллий маданияти, ўзбек педагогикаси ахлоқ-одоб илмининг камарбасталаридан бири Қайомхўжа Алиевдир» дея бошланарди «Сўнгги сурат қисмати» деб номланган давҳа. Отасининг ҳеч қандай айбисиз, «миллатчи» деган тўхмат билан тўрт марта қамалиб, охири қамоқда вафот этгани, аянчли қисмати ёлғиз ўғил Умид аканинг юрагини эзарди.

Қайомхўжа ака бошидан кечирган азоблар сабабли саломатлигидан ажралди, турма касалхоналарида ойлаб ётди. Шундай оғир кунларида ҳам ўз тақдирини эмас, ёш қолган болаларини ўйлади ва уларга мактуб йўллади. Аммо бу мактублар зиндондан чиқарилмаган ва унинг ҳужжатларига тикиб қўйилган. Уларнинг матни Умид акага эндигина етиб келди.

«Муҳтарам дадам, синглим Азизахон, рафиқам Муаззамхон, қизим Холидахон ва ўғлим Умидга сўнгги сўзим. Азиз қизигинам Холидахон ва ўғлим Умид, кўзимнинг нури, ҳаётим сурури азиз фарзандларим!

Мен Сизларни кўришни, ўзим тарбиялаб ўстиришни истаган эдим, аммо бунинг иложи бўлмади. Мен Сизларни дадам ва Муаззамхонга топшираман...».

Ўз даврининг илмли кишиларидан бири бўлган Қайомхўжа аканинг орзулари рўёбга чиқмади. Халқ душманининг боласи деган ҳақоратлар, руҳий азоб ва камситишларга чидамолмаган ўғил мактабни ташлаб, ўн ёшдан ишга киришга мажбур бўлади. Ўз уйлари бўлмаганидан онаси Муаззамхон опа икки ёш гўдак билан эшикма-эшик юриб, қариндошлариникида яшайди.

— Мени «онам азонлаб турғизиб, ўзлари билан ишга олиб кетар эдилар, — деб эслайди Умид ака. — «Красная Заря» фабрикасида ишни ўқувчи-таъмирловчиликдан бошлаб, тикув машиналарини тузатувчи уста даражасига кўтарилдим. Сўнг Тошкент суў хўжалиги бошқармасида таъмирловчилар етакчиси лавозимида ишладим. Суратим доим «Ҳурмат тахтасидан тушмасди».

Ўзи етим бўлиб ўсган Умид ака яна иккита етим невараси ва қизини ўз бағрига олди. Ҳозирги оғир кунларда у нафақаси эвазига чидам ва сабр-тоқат билан катта оилани тебратиб турибди.

Мустақил давлат бўлган республикамиз, одамлар янгиликка; ёруғликка ва адолатга интилаётган бир пайтда кечаги бераҳм тузумимизнинг ҳатоларини бирин-кетин тузатиб келяпти. Наврўз байрами кезларида қатагонлик қурбонларини эслаш муқаддас бурчимиздир.

Гулнора ҒАФУРОВА.

Ҳамза районидаги Нодира номи маҳалла.

* Учинчи саҳифа меҳмони

УНДА ҚАДРИЯТЛАР МУЖАССАМ

Абдулла Қодирий номидаги Тошкент маданият олийгоҳининг профессори Малик Муродов ўзбек маҳаллаларида қадриятларнинг қарор топишида Наврўзнинг аҳамияти ҳақида ажойиб фикрларни баён этди. Шу боис у киши билан бўлган суҳбатни эътиборингизга ҳавола этаёلمиз.

— Малик ака, Наврўз — Янги йилнинг ўзига хос ўнлаб, юзлаб одатлари, расм-русмлари ва анъаналари бўлган. Шулاردан қайси бирларини алоҳида таъкидлашни истардингиз?

— Ота-боболаримиз бу айёмга махсус тайёргарлик кўришган. Шу кунга атаб кийим-кечаклар тикилган. Одамлар кўпроқ оқ либосда намоён бўлганлар. Маҳаллаларда Наврўз айёмида қозон қайнатиш қатъий анъанага айланган. Ҳар бир хонадонда гўшт ёки суяк пиширилган. Агар булар бўлмаса қуритилган ўрикни қайнатиб, шарбати кўни-қўшниларга иккита иссиқ нон билан тарқатилган. Тул хотинлар ёки боқувчиси йўқ кексалар оstonага қоп, кўза, пақирда юкларини чиқариб қўйганлар. Йўловчилар бунни кўриб, керакли жойга элтиб беришган. Ҳатто ҳукмдорлар отдан тушиб кўмаклашганлар. Кўплаб уйларнинг олди озода қилиб суғуриб, сув сеип қўйилган. Бу-шу хонадонда бўйига етган қиз бола борлигини аниқлаган. Янги йил кирадиган кунни тун билан бутун маҳалла уй-жоқ бўлган.

— Байрамнинг энг сеvimли таоми—сумалак тарқатишнинг ўз таомили бўлган, дейишди...

— Шундай. Афсуски бизда кўп жойларда бунга амал қилинмайди. Илгари сумалакнинг олди маҳалладаги беморларга тарқатилган. Кейин унинг таъмини жамоадаги энг табарруқ отахон татиб кўрган. Шундан сўнггина бошқаларга улашилган. Сумалакхўрлик маҳалла аҳлининг иноқлиги, меҳр-оқибати ва саховати қай даражада эканлигини намоён этган.

— Бу яхши, албатта. Аммо ҳар бир хонадоннинг ўз шажарасидан келиб чиққан удумлари бор. Шундай эмасми?

— Жуда тўғри айтдингиз, иним. Хонадонларнинг удумлари, расм-русмлари ва одоби шаклланиб, маҳалланикига айланган. Ота-она оила шаънини сақлаш учун қанчалик қайғурса, маҳалла катталари ҳам жамоа орияти учун шунчалик жон куйдирганлар. Ўғилларнинг ўз маҳалласига кўз олайтирмаслиги, жангари йигитларнинг маҳалла қизларига ёмон назар билан қарамаслиги, кишилар орадан йиллар ўтгач маҳалладоши кўриб қолганда алоҳида ҳурмат билан қарашлари, «гилам сотсанг қўшинингга сот, бир чеккасида ўзинг ўтирасан» деган мақолнинг келиб чиқиши, маҳаллада бирор киши вафот этса узоқ жойдан етиб келиб тобуткашлик қилиниши, булар хонадонларимизда қарор топиб, маҳалла даражасига кўтарилган удумларимиз бўлиб, айниқса Наврўз кунлари кўпроқ намоён бўлади.

— Анъаналар ҳар бир оилада, маҳаллаларда ўзига хос хусусиятларга эга экан, демек уларни маълум бир дастурга солиб бўлмас экан-да?

— Хонадоннинг иқтисодий аҳволи, ота-боболар шажарасидан келиб чиққан расм-русмларни бошқа хонадонга кўчириб бўлмайди. Масалан, бир оилада паловин, бошқасида эса хамир овқатни ётиришади. Ёки шохона кийиниши ва одми кўйлакни афзал кўрувчи кўни-қўшнилар бор. Маҳаллалар ҳам шундай. Зеро, маҳалла-дунёқароши, интилиши, қизиқиши, турлича бўлган оилалар йиғиндиси. Маҳалла раҳбарлари улардаги энг яхши хислатларни мувофиқлаштириб туришади. Лекин улар барча хонадонларда бир хил таом тайёрлансин ёки ҳамма бир хил кийинсин, дейишолмайди. Бу — сўзсиз фожига олиб келади. Қизил империянинг катта хатоларидан биттаси ҳам оила, маҳалланинг хусусиятларини инобатга олмай, барчани «бир қозондан овқат қилдиришга» ҳаракат қилгани сабабли узоққа бормади.

— Сизнингча «Маҳалла» дастурида шу жиҳатлар эътиборга олинганми?

— Унчалик тўлиқ эмас. Шаҳар Кенгазининг сессиясида дастур муҳокама қилинаётганда сўзга чиқиб, бу ҳақда гапирган эдим. Мазкур ҳужжатда ўзбек хонадонлари ва маҳаллаларнинг миллий хусусиятлари акс эттирилмагани, уни истаган республикадаги маҳалла ва мавзеда қўллаш мумкинлигини айтганман. Афсуски, инobatга олишмади. Масалан, дастурда гул ўтказиш, қовун сайли ҳақида гап боради. Ўзингиз ўйлаб кўринг, бизнинг маҳаллаларда қовун сайли ташкил этиб бўладими, ахир? Қовунни сотиш мумкин. Лекин сайил ўтказиш учун очик дала, ҳеч бўлмаса катта майдон керак. Хонадонлар олдида гул экилиши маъқул. Бироқ гулзорнинг нима кераги бор. Бунинг ўрнига оила иқтисодиётига бироз бўлса ҳам нафи тегадиган кўкатлардан етиштириш афзал эмасми? Ҳозирги кунда «Маҳалла» дастурининг бажарилишига астойдил киришилган. Мен айтиб ўтган жиҳатлар ҳам эътиборга олинса кўнгилдагидек бўларди.

— Малик ака, мавзудан бироз четлашдик, чамамда. Айтнингчи, қадимда Наврўз тантаналарини ўтказишда чойхоналар қандай аҳамият касб этган?

— Илгари бундай оромгоҳлар маҳалла одобхонаси ҳисобланганини тан олиш зарур. Бу ерда одамларни янгиликлардан хабардор қилиш, маҳалла аҳли билан тўй-маъракалар, турли расм-русмлар ўтказиш ҳақида маслаҳатлашилган. Мусофирлар ҳам одатда чойхонада тунаганлар. Наврўз айёмида деярли барча тантаналар гузарлар ва улар қошидаги чойхоналарда ташкил этилган. Каттаю кичик сумалак, ҳалим ва бошқа Наврўз таомларини мазкур оромгоҳларда баҳам кўрганлар. Бир суз билан айтганда маҳалла обрўсини чойхоналар олиб берган.

— Бу йилги Наврўз сиз учун нимаси билан қадри?

— Оғир дамлар бўлишига қарамай, баҳоли-қудрат нишонланаётгани ва мустақил республикамизда қанчадан-қанча хайрли ўзгаришлар рўй бераётган бир пайтда ташир-букоргани туфайли халқимизнинг бу байрами хотирамда бир умр сақланиб қолади.

Суҳбатдош Саъдулла ШОДИЕВ.

* Шаҳримизда ободонлаштириш,

кўкаламзорлаштириш ва тозалаш ойлиги ўтмоқда

ДАРАХТЛАРНИ ЕШАРТИРИШ КЕРАК

Пойтахтимиздаги хиббонларни айланар эканман, кўпинча бир нарсга ҳақида ўйлаб қоламан. Ҳозирги кунда шаҳримиздаги боғлар, хиббонлар ва кўчаларнинг четларида етилиб турган дарахтлар талайгина. Уларни қирқиб олиб, ўрнига ёш ниҳоллар ўтказиш зарур, деб ўйлайман. Шу йўл билан қийинчилик даврида озгина бўлса ҳам қурилишларни ёғоч билан таъминлаган бўлардик.

Турсун ОЛАЛИМОВ.

СОЯ-САЛҚИНГА НИМА ЕТСИНИ

Биз ўзимиз яшаётган ҳудудда маҳалла йиғинларини ўтказадиган тўйхона қуриб, унинг атрофига мевали дарахт ни-

ҳолларини ўтказишни ният қилган эдик. Аммо кўшниларимиздан бир нечаси ўзбошимчилик билан шу жойга енгил машина сақланадиган жой қуриш учун киришиб кетишди. Уларнинг айтишича турар жой бошқармаси рухсат берибди.

Шу ўринда ўйлаб қолсан, киши. Ахир беш юз метр нарида ширкат томонидан енгил машиналарга мўлжалланган замонавий турар жой манзили қуриляпти-ку. Болалар майдончасидан узоқлиги билан ҳам жуда қулай.

Аҳолига биринчи навбатда мевали дарахтлар экиб, кўкаламзорлаштирилган, ёзининг 40 даража иссиғида бир пийла чой ичадиган ва болаларимиз бемалол ўйнайдиган соясалқин жой керак, деб билемиз. Наҳотки шунини Ленин районидаги 1-турар жой бошқармасининг раҳбарлари билишмасе!

Азиз БОБОЖОНОВ,
Махмуд РАҲМОНБЕРДИЕВ,
Никонор КИМ,
Жаъми 32 кмзо.

ЭНГ САРХИЛЛАРИ ТАҚЧИЛ

Азалдан терак, қайрағоч дарахтлари тошкентликларга бошлана эди. Кейинги пайтда улар кесиллавериб, ора-чора кўзга ташланадиган бўлиб қолди. Тол ҳам деярли камайиб кетди.

Едимда, чинор дарахтларини кўпайтиришга эътибор берилмаётгани танқид қилинган, йўлларнинг ёқасига ниҳоллар экилиб, бинойидек кўпайтирилган. Кейинчалик улар кесилиб, эндиликда йилдан-йилга камайиб бормоқда. Масалан, пойтахтдаги 31в Саид кўчаси бўйлаб 8-трамвайда юрган киши ана шу ҳолни кўриши мумкин.

Менимча, биринчи навбатда ёнғоқ, ўрик, жийда ва тут ниҳолларидан кўпроқ экиш керак. Чунки бундай сархил дарахтлар шаҳримиз кўчаларида деярли учрамайди.

Аҳмад РАМАЗОНОВ.

* Бу киши— биздан

ҲОЖАТБАРОР КОТИБ

ва яхши ниятлар билан ҳаёт йўлини бошлади. Лекин бехосдан бошланган Улуғ Ватан уруши унинг ниятларини барбод этди. Кўнгиллари сафиде фашизмга қарши жангга отланди. Украина ўрмонларида жангчи ўртоғи Сава Петренко билан «тил» ушлаб келиш жараёнини эслатганида ичкарига кекса онахон кириб келди.

— Эсон-омонмисан, Адҳамжон. Устабоев шох йўлининг «8-Март» ўтар кўчасидаги 6-уйда тураман. Кўшниларим сени маҳалла котиби бўлиш билан бирга, фахрийларнинг раиси, нафақа олишингизга кўмаклашди, дейишди. Шунинг учун келдим. Менга йўл-йўриқ кўрсатсанг. Ешим анчага бориб қолса ҳам ҳали нафақа олган эмасман.

Ҳақиқатан ҳам Мукаррам ая Султонова аллақачонлар қариллик нафақаси олишга ҳақли бўлса ҳам шу пайтгача ҳужжатларини расмийлаштирмаган экан. Адҳам Қаюмов ая учун елиб-югурди. Ҳужжатларини расмийлаштириб, район ижтимоий таъминот бўлимига топширди. Бунинг эшитган Устабоев шох кўчасининг 104-уйида яшовчи Нина Эсендиева ҳам унга мурожаат этди. Ҳозирги кунда иккиси ҳам нафақа олаётгани учун Адҳам Қаюмовдан миннатдор.

Маҳалла комитети котиби, уруш ва меҳнат фахрийлари кенгаши раиси Адҳам ака Қаюмов ёши 68 да бўлса ҳам хотираси яхши. Маҳалладаги 350 оилада яшовчиларнинг неча фозни кексалар эканлигини, ҳатто уларнинг ёшларига ҳам ёддан айтиб бера олади.

— Умумий аҳолиимизнинг 21,5 фозни қариялардан иборат, дейди у. — 60—70 ёшлилари 118 кишини, 70—95 ёшлилари 90 кишини, Улуғ Ватан уруши фахрийлари эса 23 кишини ташкил этади. Маҳалламиз шаҳарнинг энг баҳаво жойида. Ҳамдўстликда машҳур Луначарский санаторийси ҳам маҳаллаимиз ҳудудига ташташган. Соя-салқин жойларимиз жуда кўп. Шунинг учун аҳолиимиз соғлом, узоқ умр кўришади. Шаҳримизнинг ҳамма маҳаллалари аҳолиси ҳам шундай яшашликка бой шароит яратиб олишлари мумкин. Бунинг учун улар кунт-сабот билан ҳар йили экилган дарахтларни тўлиқ ундириб олишлари, яшил бойлик яратишга астойдил ва аяқдонан киришишлари керак.

Меҳнат ва уруш фахрийси А. Қаюмов мана бир неча йилдирки маҳалла комитетиде котиблик қилмоқда. Ижтимоий бурчини, жамоат ишини аяқдонан уйдлаб келмоқда. У кишининг ташаббуси билан тўй ва маъракалар фақат маҳалла аҳли иштирокида спиртли ичимликларсиз, исрофгарчиликсиз ўтказилапти. Фуқароларни амалда ижтимоий ҳимоялаш мақсадида ёлғиз, боқувчиси йўқ кишиларга кўмак кўрсатиш йўлга қўйилди.

Худойназар ҒОЙИБОВ.
СУРАТДА: Адҳам Қаюмов (ўртада)ни маҳалладаги бир гуруҳ қариялар билан кўриб турибмиз.

* Хорижда яшайётган қавмларимиз

Франциялик Ҳаким ота

Раённинг дадаси ҳаёт экан, ҳозир Францияда яшармиш, яқинда келар эмиш, деган хабар маҳалламизда қандай тез тарқалган бўлса, шунчалик тез сўнди. Чунки, ўша пайтда чет эллардаги қавмларимизга ўзгача назар билан қаралар эди. Шунинг учун Раённинг дадаси Ҳаким Рашимов 1976 йилда келганида маҳалла аҳли уни лоқайдрок қаршилади.

Оврупага меҳмон кутишга одатланган ва ўрганган Ҳакимбой буни сезмади ёки англамади. У ўзбек диёрига қадам қўйганидан, қизини топганидан шод эди. Ҳозирги Маҳмуд Торобий кўчасининг 15-уйи бир неча кун маҳалладошлар билан гавжум бўлди. Тўғриси айтиш керак, ўшанда Ҳакимбой билан дилдан яраб суҳбатлаша олмадик, бир-биримиздан ҳадиксирдик. У бизлар билан хайрлашар экан, яна албатта келажакни айтди. Қизи, кўёви ва неваралари билан эсдалик учун оғратга тушди.

Замона зайли билан бутун дунёга тарқалиб кетган юртдошларимиз билан ошқора, қайтадан дийдорлашиш бахтига муяссар бўла бошладик. Бу, аввало, мустақиллик офтоби чарқлагани, муборак истиқбол тўфайли рўй бермоқда. Республикаимизнинг мустақил бўлганини эшитган Ҳакимбой 1991 йилнинг 28 октябрида яна Тошкентга келди. Уни бу гал анъанавий одатларимизга кўра неваралари ва маҳалладошлар тайёрагоҳда кутиб олдилар. Юртдошимизнинг хурматини жойига қўйдик.

— Қизим Раённинг беш яшарлигида урушга отландим. Ҳалигача хайрлашаётганимда унинг бўйнимдан қучоқлаб йиғлагани кўз олдимда таваллабди. Урушга тушган кунимиздаёқ қуршовда қолдик, — деб ҳикоя қилди Ҳакимбой Рашимов. Асирликдаги азобларни мен айтмай, сиз эшитмаёқ кўяқолинг. Умримиз тош қонида ўтди. Тош ташдик. Атроф тиконли сим билан ўралган, соқчилар кўп. Бир неча бор қочиш режасини туздик, лекин амалга ошириб бўлмадик. Биринчи гуруҳ қочишга улгурган эди. Тоғ орасидаёқ қўлга тушдик. Уларни кўз олдимизда отишди.

Уруш тугаганда барча асирлар озод этилди. Бироқ бизни ўз юртимизга қайтсаларинг ватан хоини сифатида отиб ташлашди, дейишди. 1947 йилда Франкфуртдан Францияга йўл олдим. Ўша ерда сувоқчиликни ўргандим, уйландим, бир қизли бўлдим. Сувоқчиликда уста бўлганим учун ҳам-касбларим исми-шарифимга бек номини қўшишди.

Бу ерда қолган ёлғизим — Раёно. Ўзидан кўпайиб, ували-жували бўлибди. Ҳозир 14 нафар нева-чевараларимни кўриб, жуда шодландим. Улардан бирига ҳовли-жой харид қилдим. Хоналарини насиб бўлса келгуси йил ёзда келиб, ўз қўли билан суваб бермоқчиман.

Саксон ёшдан ошган Ҳакимбойнинг чайирлиги каби гаплари ҳам ҳали тетик. Унинг сўзларини тинглаб эканман, Раённинг дадасини қидириб турли манзилларга хат йўллагани, йиғлаб юргани ижобат бўлганлигидан қувонаман. Ахир, Раёно 1966 йилдан бошлаб 10 йил давомида дадасини қидирди. У томондан Ҳакимбой ҳам халқаро ташкилотларга хат йўллаган экан. Ота-боланинг хати нуфузли ташкилотда таққосланиб, иккиси ҳам 1976-йилнинг май ойида хат олишди. Кўп вақт ўтмай Ҳакимбой келиб-кетди.

У учинчи бор келишида шу ерда бутунлай яшаб қолиш ниятида эканлигини айтди. Демак, маҳалламиз хориждаги ўз қавмининг бағрига олади.

Лутфулла БОБОТИЛЛАЕВ,
Фрунзе районининг Абдулла Қаҳҳор маҳалласида яшовчи меҳнат фахрийси.

* Дикқат: «Маҳалладош» танлови!

«ЭНГ НАМУНАЛИ ОИЛА»

Наврўз азалдан хонадонлардаги тотувлик, ҳамжиҳатлигини қарор топтириш, ҳар бир оила шажарасидаги анъаналарни шакллантиришда алоҳида ўрин тутати. Яна бир томон, Наврўз — Янги йил демандир.

Ўзининг ана шу ва бошқа жиҳатлари билан халқимиз меҳрини қозongan ушбу байрам арафасида «Маҳалладош» рўзномаси «Энг намунали оила» танловини ташкил этишга қарор қилди. Бундан қўзланган маъсад асрлар давомида ўзбек хонадонларида шаклланиб келган удуларимиз ва миллий қадриятларимизни яна бир бор намоён этишдир. Мазкур тадбирга ҳомийлик қилишни Ўрта Осиё кабеллар ишлаб чиқариш бирлашмасининг «Чинор» ижара қорхонаси ўз зиммасига олди.

ТАНЛОВ ШАРТЛАРИ ҚУЙИДАГИЧА: Пойтахтимиздаги ҳар бир район маҳаллалар кишини мувофиқлаштириш кенгашлари шу йилнинг 1 апрелигача район ҳудудидagi маҳалла ва маҳалларда истиқомат қилаётган иккита энг кбртли ўзбек оидаларини муҳарририятга тавсия этишлари лозим. Бунда оиладagi ахиллик, хонадон аъзоларининг қўни-қўшни ва қўдалар билан яхши муносабатда эканлиги, маҳаллада ўтказиладиган тадбирлар ҳамда тўй-мъракаларда иштироки, фарзандлар ишда, ўқишда ва ахлоқ-одобда бошқаларга ўрнак кўрсатаётгани, оила ҳақида маҳалла аҳли фикри, ҳовли ва кўчаларнинг саранжом-сарништа тўтилаётгани, шунингдек ўзига ҳос бошқа жиҳатлари эътиборга олиниши шарт. Танлов эътибор оидалар ҳақида рўзномада мақолалар ёритиб борилади.

Танлов келгуси йил Наврўз айёмида якунланиб, ғолиблар рағбатлантирилади.

Шаҳримизда энг намунали оила деб топилган хонадонга 3000 сўм пул мукофоти берилади.

Танловни рўзномада маҳорат билан ёритган журналистлар ва суратчилар учун битта биринчи мукофот 500 сўм, иккинчи мукофот — 300 ва учинчи мукофот 200 сўм қилиб белгиланди.

Азиз маҳалладошлар ва қаламқаш дўстлар, «ЭНГ НАМУНАЛИ ОИЛА» танловига марҳамат!

Халқ амалий санъатининг бу турлари халқимиз ҳаёти тарихига сингиб кетган бўлса-да, музей ходими сифатида ўз билганларимни миллий маданиятимиз ихлосмандларига сўзлаб бермоқчиман. Эшик дарвоза ва панжаралар қадимий меъморчилик билан боғлиқдир. Халқ усталари бу буюмларни ясада чайир дарахтларни танлашган. Кўҳна биноларга қурилган эшик, дарвозаларга назар ташласак, улар ўзининг кўркемлиги ва салобати билан алоҳида ажралиб туради. Бежиримлиги ва нақшинкор кўриниши Шарқ меъморчилиги услубидан дарак беради. Самарқанд, Тошкент, Бухоро, Хива, Қўқон, Марғилон каби кўҳна шаҳарлардаги эшик, дарвоза ва панжараларнинг асрлардан бери дунё халқлари ҳавасини уйғотаётгани шундандир.

Эшикларни ўйма нақшларда безаш қадимдан одат тусига кирган. Уларда темир жуда кам ишлатилган бўлиб, бундай нақшлар дарвозаларда ҳам учрайди. Ошиқ-мошиқлари ёғочнинг ўзидан чиқарилган эшик, дарвозалар ёғин-сочинларга чидамли ҳисобланади. Ўйма нақшли эшиклар мутлақо бўйламаган. Панжараларга ҳам ранг берилмаган. Мих, елимсиз ишлансада эшик, дарвоза, панжаралар жуда мустаҳкам бўлган.

Музейимизнинг халқ амалий санъати бўлими катта

хонасидан XIX-XX асрларда яратилган эшик, дарвоза, панжаралар муносиб ўрин олган. Агар уларга диққат билан разм солсангиз Тошкент, Самарқанд,

* Умрбоқий меросимиз

Эшик, дарвоза ва панжара

Бухоро, Хива эшикларидagi ўйма нақшлар бир-бирдан анча фарқ қилади. Тошкент эшикларига берилган бўрма безаклар кўзга яққол ташланиб, табиат манзараларини эслатади. Уларда кўпроқ гуллар тасвирини кўрамиз. Самарқанд эшикларини нақшлари майдалиги, Бухоро эшикларини эса нақшларининг сийраклиги билан ажралиб туради. Хива эшикларини бир мунча йирик, геометрик, яъни ҳисобли ўлчамларда бажарилган. Хива эшикларини қайрағочдан, бошқа шаҳарлар эшикларини кўпинча терак, ёғоқ дарахтларидан ишланган бўлади. Сариқ, жигарранг, қорамтир тусдаги бу санъат буюмларини кўрганлар, ранг берилган бўлса керак, деб ўйлаш-

лари мумкин. Аммо улар ёғочнинг ўзига мавжуд бўлган майдан шундай бўёқлар кашф этган-ки, бундай ранг турли об-ҳаво шароитида ҳам ўчмайди.

105 йил умр кўрган хивалик уста — Ота Полновнинг 1937 йилда ясаган эшиги, тошкентлик уста — Ортиқ Файзуллаевнинг шоғирдлари билан тайёрлаган қўштавақали дарвозаси қадимий анъананинг давом этаётганидан далолат берапти. Ўзбекистон халқ расоми, қўқонлик Қодиржон Ҳайдаров фақат хонтахта, ўриндиқлар эмас, балки эшиклар ясада ҳам ўзининг моҳир уста эканлигини намоён қилди. Уста Мақсуд Қосимов эса 1939 йили Муқимий номли Ўзбек Давлат мусиқали театри учун эшиклар ясаб берганди. Бу санъат қошонасига қираётганлар сержило нақшли эшикларни завқ билан томоша қилишади. Уста, шунингдек, 1958 йили Ўзбекистон Санъат музейига икки тавақали, ўйма нақшли эшик тортиқ этган. 1974 йили санъат музейи янги бинога ўтганда «Усто» бирлашмасида ижод қилаётган уста Ортиқ Файзулла ўғли хоналарини ўйма нақшларда безаб берди.

Кўриниб, турибдики, эшик, дарвоза ва панжаралар қадимий меросимиздир.

Маҳмуд АҲМЕДОВ,
Ўзбекистон Санъат музейининг катта илмий ходими.

* Буни уудалайсиз

ХОНАДОННИНГИЗДА УСТАХОНА ОЧИНГ

УСТАЧИЛИК отамиздан биз, фарзандларга мерос бўлиб ўтган. Масалан, мен «Ленинград» меҳмонхонаси ёнидаги, укам Юнусободдаги пойабзалларни тузатиш устaxonаларидан бирида, синглим эса «Тошкент» меҳмонхонасида жойлашган сартарошхонада меҳнат қиламиз.

Мен 20 йилдан ортиқ вақтдан буён камтарона касбимни ардоқлаб келяпман. Баъзилар «Шу ҳам касбми?» деб бизни назарларига илмайдилар. Лекин турмушда қўлини совуқ сувага урмайдиган, ҳатто болгани қандай ушлашни билмайдиган ношуд эркекларни кўп кўрганман. Устачиликнинг ўзига хос сирасорларини ўрганиш учун шаҳар маиший хизмат кўрсатиш бошқармаси қошидаги 6-ойлик курсни тамомлаганман.

Бизнинг ишимизда назарий билим эмас, балки кунт, уқув ва мижозларга қандай муомала қилиш ҳам кўп нарсани ҳал қилади.

«Йигит кишига қирқ хунар оза», деб бежиз айтишмаган. Шу боис бироз йиртилган ёки тагчарми кўнган пойабзалларни устaxonаларга келтириш шарт эмас. Чунки ҳозир битта этикка янги «қўлф» қўйиш учун 35 сўм, туфлиларнинг чокини

тикиш ёки уларни мойлаш учун 2 сўм сарфлаш керак. Шу боис маблағни тежай десангиз хонадонингизда мўъжазгина устaxonа очинг. Бунинг учун дўконлардан махсус мослама, бигиз, мум, йўғон ип, болға, ҳар хил майда михлар ва бошқа зарур асбоблар-ускуналарни сотиб олиш лозим. Шаҳар Ҳокимиянинг яқинда чиқарган фармонида мувофиқ патент ҳақи тўласангиз ишни бошлаб юбораверасиз.

Кунт ва сабр-тоқат бўлса кифоя. Бу билан ҳам хунар ўрганасиз, ҳам иқтисодий томонидан оилангизга катта ёрдам берасиз.

Борис ДОНИЕРОВ,
пойабзал устаси.

СУРАТДА: Олой бозорига жойлашган 126-пойабзалларни таъмирлаш устaxonаси шу кунларда ҳар қачонгидан гавжум. Уста Михаил Заволонов иш устида. Сайдали Султонов суратга олган.

ЯЗЛОВЧИГА ИНСОФ ҚИЛИНГ

«Октябрь» даҳасига кетаётган эдим. «Шофониз» бекатида ҳуноб бўлиб турган таъинимни учратиб қолдим. — Ораминда инсофсиз одамлар ҳам бор-да, — деди у зўрға ҳол-аҳвол сўрашар экан. — Кечагина дўкондан сотиб олган эдим. Аҳволига бир қаранг.

Эътибор бермаган эканман. Дўстининг эғнидаги плашига разм солсам анча жойига ҳаво ранг бўёқ сўрилган. «Марказий телеграф» бекатидан 64-автobycyга ўтириб, уйига келаётган экан кимдир бўёқ олиб чиқиб, шу аҳволга солиб қўйибди.

Дўстига таскин бердим-у, кўнглимдан бир гап ўтди. Одам аввало ўзини ҳурмат қилсагина бошқаларнинг қадрига етати. Наҳотки, бўёқ олиб кетаётган киши йўловчиларни ўйламади? Жуда бўлмаса сизлар бироз эъти-

* Тоғживой тажани шаҳар кезади

бор беринг-да, ҳайдовчи укалар!

ҒАРОЙИБ ҚЎЛМАКЛАР

Метронинг «Чорсу» бекатидан ташқарига чиқаверишга қачондан бери бетон плиталар уйиб, тахлаб қўйилган. Қандайдир қурилиш ишлари олиб борилаятти. Киши билан қўлмак ҳосил бўлиб, одамлар «Келес» автобуслар ман-

зилгоҳига айланиб ўтиб юришди.

Бу ҳам етмагандек шу жойда яна бир қўлмак пайдо бўлибди. Яқин атрофда яшовчи болалар қўлмакка тош отиб, ким ўзарга ўйнашапти.

— Барака топгурлар, манзилгоҳга ўтаётган йўловчиларга тегиб кетади-ку, дейман жонимни ҳовучлаб.

— Ҳавотир олманг, амаки, — дейишди боласи тушмагурлар ўзларини хотиржам тутиб. — Биз тош отишнинг ҳаддини олволганмиз.

Лойқа сув тўлган бу қўлмаклар қачонгача одамларнинг таъбини хира қилади ўзи? Наҳотки шаҳримизда ободонлаштириш ва тозалаш ойлари ўтаётган бир пайтда бунга эътибор берадиган мутасаддилар топилмаса. Шаҳд билан ободонлаштириш бошқармаси томон юриб кетганимни сезмай қолдим...

Тоғживой акага
Собир БОЗОРБОВ
ҳамроҳ бўлди.